

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016159057

Дата перевірки:
23.03.2024 01:05:23 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
23.03.2024 01:06:02 EET

ID користувача:
100011301

Назва документа: Георгієвська Вероніка — копія

Кількість сторінок: 48 Кількість слів: 9546 Кількість символів: 71723 Розмір файлу: 367.92 KB ID файлу: 1015907652

21.3% Схожість

Найбільша схожість: 20.9% з Інтернет-джерелом (<https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/12450/1/%d0%91%>)

21.3% Джерела з Інтернету 61 Сторінка 50

0.17% Джерела з Бібліотеки 6 Сторінка 50

3.15% Цитат

Цитати 6 Сторінка 51

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 6

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток писемного мовлення зумовлений удосконаленням пізнавальних здібностей людини та диференціацією сенсомоторики. Графічна символізація одиниць звукових моделей мовлення робить їх гнучким засобом вираження і передачі продуктів мислення. Для п'ятирічної дитини малюнок — єдина доступна графічна форма для сприйняття навколишнього світу. Словесна думка формує вільну думку від її неминучого зв'язку з наочними образами.

Для того, щоб дитина освоїла алфавітне письмо, їй необхідно зробити елементарне відкриття, а саме: можна не тільки малювати речі, а й малювати мови. Трансформація одиниць звукової моделі мовлення в графічну символізацію робить письмове мовлення гнучким інструментом для вираження та поширення продуктів ідей.

Писемність — система графічних знаків, що використовуються для письма мовою або групою мов, сукупність давніх писемних пам'яток мови.

Різноманітні труднощі письма і читання є найпоширенішими проявами специфічних труднощів у навчанні і є однією з причин поганої адаптації дітей до школи, часто призводять до вторинних психічних розладів і відхилень у формуванні особистості. Від 5% до 20% дітей шкільного віку страждають цими розладами. Згідно з дослідженнями вчених, хлопчики в 3-4 рази частіше відчувають такі труднощі, ніж дівчатка. Діти з дисграфією характеризуються специфічними помилками, які викликають труднощі сприйняття, розуміння та виразності мовлення, тим самим знижуючи результати навчання дитини інформацію або ускладнювати їх письмове спілкування з іншими (Т. Ахутіна, Є. Данілавічюте, В. Ільяна, Р. Лалаєва, Р. Левіна, Л. Парамонова, І. Прищєпова, В. Тарасун, А. Ястребова та ін.).

Усі вищезазначені фактори зумовлюють актуальність теми нашої магістерської роботи, яка пов'язана з необхідністю розробки та апробації методик і програм ефективного лікування дітей з дисграфією. Це зумовлює тему магістерської роботи – «Діагностика та корекція труднощів письма у молодших класів».

Об'єкт дослідження: Писемне мовлення.

Тема дослідження: Процес виправлення порушень у навичках письма в почерку дітей молодшого шкільного віку.

Метою даного дослідження було теоретично підтвердити та перевірити ефективність експериментальної методики корекції писемної моторики молодших школярів з порушенням писемного мовлення.

Цілі дослідження:

1. Проаналізуйте загальну та спеціальну літературу з обраного питання дослідження.

2. Вивчити моторику письма дітей молодшого шкільного віку.

3. Вивчити ефективність експериментальних методів корекції дисграфії в учнів початкової школи.

Елементи наукової новизни отриманих результатів. Нами обрано та підтверджено методику корекції дисграфії у дітей молодшого шкільного віку за допомогою книжок-розмальовок, яку можна рекомендувати для використання на корекційних заняттях з дітьми молодшого шкільного віку з дисграфією знакових центрів загальноосвітніх навчальних закладів.

Теоретичне та практичне значення даного дослідження: вивчення особливостей порушень писемного мовлення у дітей молодшого шкільного віку, методи діагностики дитячої мовленнєвої патології, корекції порушень писемного мовлення, формулювання методичних рекомендацій для дітей з порушеннями писемного мовлення.

Структура та обсяг роботи є логікою дослідження. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку розділу, висновку,

Список використаних джерел і додатків.

Загальний обсяг роботи становить 69 сторінок; з них 53 сторінки основного тексту, список використаних джерел (61 найменування), 10 додатків.

У роботі подано 2 таблиць та 6 діаграм, 24 рисунка.

РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ ДІАГНОСТИКИ ТА КОРЕКЦІЇ ДИСГРАФІЇ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1. Характеристика процесу оволодіння молодшими школярами навичкою письма

Враховуючи сучасні тенденції розвитку сучасної освіти, початкова школа в третьому тисячолітті вимагає від учителя нестандартизованих, нових форм і методів навчання. Сучасна школа функціонує відповідно до національних стандартів початкової школи, а відповідно до пізнавального розвитку дітей молодшого шкільного віку здійснюється виховання особистості та всебічного розвитку шляхом розвитку здібностей і прагнень учнів. Вивчати та формувати різні здібності (мовні, математичні та ін.). Окрім функціонального навчання, у початковій школі дітям необхідно набути власного культурного досвіду спілкування та вміння співпрацювати в різних видах діяльності, знаходити самовираження під час виконання творчих завдань [22]. Основною змістовою лінією мовної освіти в початковій школі є мовна здатність, яка передбачає формування та розвиток навичок сприйняття на слух, говоріння, читання та письма. Писемність є одним із найдавніших досягнень людства. Вона змінювалася протягом тисячоліть, змінюючи характер і способи передачі інформації, постійно вдосконалюючись. Національні стандарти початкової загальної освіти передбачають формування графічних навичок письма: правильно і чітко писати букви та їх сполучення, плавно писати склади, слова тощо [60]. Як зазначав Л. Виготський, писемне мовлення вимагає високого ступеня абстракції для досягнення його мінімального розвитку. Він містить багато структурних компонентів, технік і правил,

Освоєння цього – довготривалий процес [28]. Мовленнєва діяльність людини включає чотири мовленнєві компоненти: експресивне мовлення (говоріння), імпресіоністичне мовлення (аудіювання), читання та письмо. «Читання і письмо входять у це поняття як рівноправні складові «Письмове мовлення». Писемне мовлення є вторинною формою існування мови, складним мовленнєвим актом, який характеризується пізньою появою в психологічній

сфері людини порівняно з іншими вищими психологічними функціями», Л. Тензер [2, 21].

Процес письма можна розглядати як багатопланову, складну форму мовленнєвої діяльності людини. Цей процес потребує одночасної та злагодженої роботи декількох аналізаторів, а саме: мовного моторного, рухового, мовного слуху та зору. Письмо — це свідомий акт, який формується у свідомому процесі навчання.

У дошкільному віці діти активно оволодівають розмовною мовою, здебільшого «через вуха». У шкільному віці діти опановують зоровий образ письмових слів. У цей момент дитина повинна оволодіти навичкою перетворювати почуте в слова і навпаки. При цьому вона повинна вміти пов'язувати поняття, тобто розуміти звуки і букви як елементи усного і писемного мовлення.

Для створення механізмів читання та письма використовуються такі психофізіологічні компоненти: механізми організації уваги, довільна регуляція та контроль дій, артикуляційне та слухове сприйняття, зорово-просторове сприйняття, зорова та слухова пам'ять, зорово-моторна координація, рухова пам'ять, звуко-буквенна та фонематична. аналіз, нервово-м'язовий контроль [12]. Якщо говорити про навчання письма молодших школярів, то необхідно враховувати віковий ступінь розвитку кожного з перерахованих вище компонентів.

Для успішного розвитку навичок письма дитині необхідно успішно оволодіти певною кількістю дій, а саме:

Розуміння - увагу дитини необхідно зосередити на звуковому аналізі; вміти правильно перекодувати фонемі в графеми; запам'ятати правильний порядок фонем і графем.

Письмо - корисно знати і уявляти графічне зображення тієї чи іншої графеми; знати і вміти виконувати необхідні дії (чергування елементів, правильне траєкторія письмових елементів, пропорції окремих буквених елементів та їх поєднання в словах).

Перераховані вище навички є базовою основою для формування навичок письма в основних групах. Можна виділити три такі групи: технічну, графічну та орфографічну.

Група навичок письма включає: координацію рухів рук і очей, уміння правильно користуватися письмовим приладдям.

Комплекс графічних навичок включає: правильне написання букв, складів, слів (правильний нахил, висота і ширина букв, правильне з'єднання, рівномірний розподіл у рядку).

Для орфографічних навичок: уміння правильно визначати звуко-буквені складові слова, уміння коментувати його запис.

Н. Новоторцева вважає, що дисграфія у дітей є одним із проявів систематичного недорозвинення мовлення та певної кількості немовленнєвих функцій, що не тільки ускладнює засвоєння письмово-мовленнєвих знань і вмінь у початковій школі, а й у школі. доросла стадія стає більш складною. Наступні етапи вивчення мови - коли засвоюється морфологія і граматики [12].

При розладах писемного мовлення велике значення має порушення мовленнєвих функцій, головним чином мовленнєво-фонетичних. На думку Є. Левіної, порушення фонетико-фонематичної складової мовлення є результатом відсутності фонологічної підготовки до засвоєння писемного мовлення в «нижчих процесах мовленнєвого розвитку, що передують писемному мовленню» [3]. Автор вважає, що "правильне написання слова не є результатом лише вивчення певних правил орфографії. У більшості випадків правильне написання слова тренується у свідомості дитини в процесі розвитку розмовної мови. Чим активніше процес формування мовлення, тим краще дитина. Чим краще дитина підготовлена до письма. Навпаки, чим гірше відбувається процес формування мовлення, тим гірше вміння дитини писати.

Етапи оволодіння молодшими школярами навичками письма включають: етап аналізу, етап синтезу та етап автоматизації. Розглянемо більш детально наступні етапи [3].

На першому етапі аналізу всі дії знаходяться під постійним контролем, вимагаючи уваги та аналізу кожного компонента. Це і звуковий розбір слова, і переклад фонем у графеми. На цьому етапі дітям необхідно бути особливо

уважними і звертати увагу на багато моментів під час письма. Тобто: з чого почати і куди вести навчання написання елемента букв, пригадати і запам'ятати елементи букв, як правильно поєднувати букви між собою, постійно перевіряти свої дії за зразками під час роботи. Усі ці дії потребують постійного контролю та усвідомлення дитиною виконуваних дій [12, 23].

Особливої уваги з боку педагогів та логопедів вимагають діти, у яких ще не до кінця розвинуті когнітивні та зорово-моторні функції, а саме: сприйняття, увага, просторове орієнтування.

Виконуючи дії на цьому етапі, у дитини розвиваються різні цикли: виписування певного графічного елемента, контроль пауз, необхідних для виконання роботи та усвідомлення виконання наступного елемента. Тому цей етап трудового процесу є інтенсивним і тривалим.

Тому на етапі аналізу навчання письма воно не може бути бездумним, неусвідомленим або механічним. Діти повинні розвивати усвідомлене письмо, яке вимагає зупинки, щоб подумати про дії, що виконуються [24].

Однією з важливих частин цього етапу є фонетико-буквений розбір слова. Це необхідно для навички свідомого перетворення фонем у графеми. Тому особливої уваги потребують діти з порушеннями артикуляції або неповним фонемним слухом. При досягненні хороших результатів у виконанні фонетичного розбору букв і графічних елементів рекомендується переходити до другого етапу навчання навичкам письма.

Другий етап – синтез. Тут вже є деякі дії, які стали автоматичними. Таким чином, звуко-буквений аналіз стає більш цілісним і письмовий беук більше не розбивається на окремі елементи. Розвиваються нові, більш складні навички: побудова графемної системи та зв'язування її зі звуковою системою, навчання розподілу фонем за допомогою графем, написання літерних моделей почутих слів.

Всі ці дії вимагають постійного контролю та уваги. При написанні слів потрібно запам'ятати правильний порядок фонем, їх порядок, чергування та співвідношення окремих елементів букв, їх поєднання.

Нарешті, третій етап, етап автоматизації набутих навичок. На цьому етапі процес письма стає завершеним і активно керованим, увага поступово

змінюється автоматичними діями, а операція перетворення фонему в графему міцно освоюється. Ідеї, які потрібно виразити графічно, завжди під контролем. Навички письма вважаються формувальними. Добрими показниками автоматизації є: збільшення швидкості написання тексту та концентрація уваги на написаному, а не на графічному відтворенні [26].

Підводячи підсумок, можна сказати, що процес оволодіння навичками письма тривалий і досить складний. Це передбачає розвиток когнітивних і зорово-моторних функцій, а також таких процесів, як: розвиток сприйняття, пам'яті, уваги, самоконтролю, рівноваги тощо. Успіх на етапі 3 залежить від того, як дитина оволодіє навичками, отриманими на етапах 1 і 2.

1.2. Теоретичні основи логопедичної роботи з усунення вад писемного мовлення у дітей

При подоланні дисграфії слід враховувати, що цей розлад не є ізольованим. На думку Р. Левіної, Л. Волкової, А. Корнева та інших, механізми, що призводять до дисграфії, призводять до розладів писемного та усного мовлення. Тому для успішного усунення проблеми цього розладу рекомендується логічно діяти безпосередньо на весь комплекс мовних розладів [27].

Порушення писемного мовлення виділяють за механізмом і ступенем вираженості.

Багатоаспектність причинних факторів і механізмів розладів писемного мовлення ілюструє складність цієї проблеми, що пояснює створення дослідниками багатьох класифікацій. До таких дослідників належать: М. Хватцев, Г. Сухарева, Д. Ісаєва, В. Ковальов, Л. Бадалян, С. Мнухін, К. Єфремов, С. Ляпідевський, Н. Голуб, Р. Левіна, Н. Чередніченко, Р. Лалаєва, Є. Данілавічюте, Л. Чутко, Є. Собонович, Т. Агутіна та ін.

Існують різні класифікації дисграфії у дітей, що відображають різний науковий статус періоду розвитку дитини, а також вказують на різне розуміння авторами механізму захворювання. Залежно від порушення того чи іншого аналізатора дослідники виділяють наступні форми дисграфії: моторні

порушення, порушення слуху, порушення зору. Більш детально ці форми описані в роботах О. Токаревої [13, 29].

Значну частину свого життя М. Хватцев присвятив проблемі дисграфії. За його класифікацією дисграфію можна поділити на: розлади усного мовлення, акустичну агнозію і фонематичний слух, розлади мовного ритму, зорову дисграфію, дисграфію при сенсорній і моторній афазії [30]. У класифікації Л. Г. Парамонова, В. Ковшикова, Р. Лалаєва, Л. Волкова та ін., Розробленої співробітниками кафедри логопедії ЛДПП, втілюється концепція дисграфії у дітей в руслі сучасної логопедичної теорії. ун-ту з А. Герценом. Ця класифікація включає: артикуляційно-акустичну дисграфію, дисграфію на основі порушення розпізнавання фонем, дисграфію на основі порушення фонетичного аналізу та синтезу та оптичну дисграфію. З точки зору логопедичних методів, дисграфія спочатку розуміється як особливий розлад мовлення, для корекції якого потрібні спеціальні методи навчання.

Механізми та ознаки порушення мовлення та зору у дітей з дисграфією дозволяють встановити відповідність між видами дисграфії та окремими відомими напрямками та методами корекції [45, 31, 61].

У сучасному розумінні класифікація дисграфії продовжує традицію клінічних психологічних методів і виявляє недоліки вищих психологічних функцій, зокрема мовлення та зорово-просторових функцій. З цієї причини починається процес письма [15]. Робоча група під керівництвом Р. Лалаєвої виділила 5 типів дисграфії. Перша група пов'язана з порушеннями звуковимови - артикуляційна акустика. Друга група заснована на порушеннях розпізнавання фонем. До третьої групи належать порушення синтезу й аналізу мови, що призводять до спотворення структури слів і речень.

Недорозвинення лексико-граматичного ладу мовлення становить четверту групу порушень - граматичні помилки. Оптична дисграфія виникає внаслідок недорозвинення просторових уявлень і зорового пізнання і являє собою п'яту групу розладів [1,32,34].

На сьогоднішній день було проведено багато досліджень, спрямованих на вивчення та опис симптомів мовних розладів, переважно з лінгвістичної точки зору. Фахівці, які займаються аналізом розмовної мови в рамках вивчення

лінгвістичних і психолінгвістичних методів, насамперед, формування різноманітних мовленнєвих процесів у дітей з порушеннями мовлення порівняно з нормальним і типовим мовленнєвим розвитком (В. Орфінська, В. Ковшиков), Е. Соботович, Л. Халілова, В. Воробйова та ін.). Про нормальних дітей (О. Шахнарович, Дж. Брунер, Т. Ушакова, Н. Юр'єва, О. Леонт'єв та ін.) і ненормальних дітей (В. Ковшиков, В. Воробйова, Б. Гріншпун, В. Ковшиков, О. Гріненко, Розвиток В. Тищенко, Є. Данілавічюте, М. Жінкіна, Т. Пічугіної, Є. Соботович, Л. Трофименко та ін.) дозволяє більш повно зрозуміти механізми аномального психічного розвитку, що призводять до труднощів у функціональний процес і формування мовлення у дітей [3, 32].

У більшості випадків клініцисти надають пріоритет клініко-психологічним підходам при вивченні мовних розладів. Оскільки логопеди володіють великими медичними знаннями, це дозволяє їм логічно і послідовно аналізувати висновки невролога, проводити ефективні обстеження, оцінювати стан м'язового тонуусу і рухової функції. Таким чином має бути реалізований план клініко-психолого-педагогічного обстеження. Логопеди і корекційні педагоги розглядають логопедичну патологію за встановленими методиками. Дослідники клініко-психолого-педагогічної галузі розглядають різноманітні порушення мовленнєвого розвитку як патологічні стани з певною симптоматикою, патогенезом та етіологією [3, 11].

Критерії клініко-психолого-педагогічної класифікації дозволяють ідентифікувати фактори, відповідальні за захворювання, контекст, в якому вони розвиваються, і їх локалізацію в системі мовлення. Крім того, вони можуть визначити ступінь ураження центральних і периферичних мовних відділів і терміни початку ураження. Відповідно до клініко-психолого-педагогічної класифікації, дисграфія і дислексія об'єднані в єдину групу і становлять один із видів часткової розумової відсталості [7].

Нейропсихологічний підхід базується на основних теоретичних положеннях Л. Виготського та О. Лурії. Суть цього підходу полягає в розумінні вищих психічних функцій як складних функціональних систем, побудованих з багатьох структурних компонентів, що базуються на роботі різних структур головного мозку, кожна з яких має важливе значення у своєму розвитку. Ці

розробки відобразили у своїх наукових працях М. Семаго, Н. Семаго, Ж. Глозман, Л. Цветкова, Є. Хомська та інші. Л. Виготський вважає, що мовлення, як одна з психологічних функцій, є гнучкою системою, яка є динамічною і постійно перебуває в процесі розвитку, реорганізації та зміни своїх функцій [2, 13, 33].

Системні, динамічні зміни визначають мозкову підтримку мовленнєвого розвитку дитини нейропсихологічні дослідження.

Структурні компоненти вищих психічних функцій, особливо мовлення. Т. Фотекова, Є. Сімерницька, Т. Агутіна стверджують, що нейропсихологічні методи допомагають виявити основні причинні фактори, вивчити механізми захворювання та виявити зони психологічних функцій дитини, які є найближчими до розвитку [1, С. 161].

Як зазначає Е. Сімерницька, нейропсихологічні методи передбачають саме взаємозв'язок мовленнєвих розладів у дітей, вивчення механізмів їх виникнення та пошук шляхів подолання цих розладів. За допомогою цього методу можна виявити структуру діяльності, вади розвитку мовленнєвих процесів, їх причини та потенціал ідентифікації дітей (О. Лурія, О. Леонтьєв) [3, 33].

Т. Фотекова та Т. Ахутіна створили методіку вивчення мовлення дітей на основі нейропсихологічних методів аналізу та інтерпретації цього діагнозу [1] та її поєднання з класичними логопедичними методами обстеження мовлення. Стандартизація досліджень розмовної мови та систем їх оцінки дозволила виявити мовленнєвий дефіцит і визначити ступінь мовленнєвого порушення. Ця технологія використовується для вивчення динаміки мовленнєвого розвитку дітей та ефективності корекційного впливу на їхні мовленнєві вади [3].

Сьогодні логопеди в Україні використовують декілька класифікацій мовленнєвих розладів: психопедагогічну, клінічну педагогічну, IX-

10. Так, логопед – це перш за все педагогічна професія і в своїй роботі він використовує психолого-педагогічну класифікацію мовленнєвих розладів. Цю відому класифікацію запропонувала група вчених під керівництвом Р. Лалаєвої. Ця класифікація базується на класифікації всіх мовленнєвих розладів на

наступні основні групи: порушення зору, порушення граматики та порушення артикуляційно-слухового апарату [8].

Сучасна логопедія, заснована на уцях О. Корнєва, Р. Лалаєвої, Є. Соботович, С. Яковлева та інших, розкриває симптоми дисграфії, структуру, спрямованість, зміст та диференційовану корекцію її порушень. В Україні є проблема.

Дослідження порушень писемного мовлення проводили Л. Журавльова, М. Шеремет та Н. Чернедніченко. Дослідники по-різному описують типи письмових помилок. Спотворене написання літер, заміна рукописних літер графічно та фонетично подібними; граматичні помилки; розташування, додавання, утримання, пропуск букв і складів; спотворення структури речення [32, 32].

Сучасна логопедична наука виділяє багато напрямів і методів корекційної роботи, спрямованих на виправлення недоліків писемного мовлення. Логопедичний вплив враховує симптоми, структуру дефіциту, психологічні особливості студентів, які мають справу з різними видами дисграфії.

У дітей молодшого шкільного віку розрізняються три основні прийоми оцінювання корекційної роботи (за О. Логіною) [12].

Сучасна логопедична теорія окреслює перший підхід так: спеціальний вплив на «слабкі» ділянки системи письма, нормативні вікові критерії з урахуванням сформованості найближчих сфер розвитку дитини.

Робота з корекції логотипу планується з урахуванням окремих видів дисграфії та з урахуванням сучасних рекомендацій щодо методів подолання різних видів дисграфії.

В основу другого підходу покладено корекційно-розвивальну роботу, спрямовану на розвиток усіх компонентів мовлення та мовленнєвих умінь і навичок, завдяки якому модернізуються навички дозвілєвої діяльності з урахуванням змісту шкільної програми. Дуже важливою є профілактична спрямованість цього підходу, результатом якого є охоплення значної кількості учнів [12, с.25-26]. Порушення функціональної системи письма та вивчення видів і характеру конкретних помилок на письмі, через використання. Лікуйте симптоматично. Ядром дисфонії є відображення неправильної вимови на

письмі та опора студента на неправильну вимову. Вона проявляється як заміна і пропуск букв, що відповідає заміні і пропуску звуків в розмовній мові.

Отже, опрацювавши наукову літературу, можна зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку наукових знань про проблему дисграфії вчені виділяють різні види дисграфії. Дисграфію класифікують за такими факторами: аналітик і метод.

На сьогодні українські логопеди використовують розподіл дисграфій за методичними принципами, тобто психопедагогічну класифікацію дисграфій.

1.3. Сучасні напрями логопедичної роботи з корекції дисграфії у молодших школярі

Як зазначалося вище, напрям сучасної жестокорекційної роботи з подолання труднощів почерку молодших школярів базується на роботах відомих дослідників: Т. Ахутіної, Р. Лалаєвої, Л. Волкової, А. Корнева, В. Лядюса та ін. .

На даному етапі розвитку логопедії існує декілька напрямків і методів корекційної роботи. Наприклад, розглядаючи методику логопедичної роботи Р. Лалаєвої, можна відзначити, що робота з подолання дисграфії буде залежати від типу дисграфії та порушення механізмів письма і читання. При артикуляційно-акустичній дисграфії та дисграфії, що виникає при порушенні розрізнення фонем, логопедична робота буде розділена на два етапи.

На першому етапі необхідно опрацювати всі змішані звуки окремо, а на другому етапі — фонематичні та артикуляційні аспекти, які відрізняють змішані звуки. Тобто дитина повинна навчитися чути і вимовляти суміш звуків, а вимовлені звуки коригувати. У той же час формувався і розвивався синтез і аналіз фонем [8, 40].

За методикою О. Токаревої корекційна робота тісно пов'язана з виправленням порушень артикуляції, формуванням умінь фонетичного аналізу слова, розвитком фонемного слуху. Одним з найважливіших принципів цієї технології є принцип видимості. У книзі автор підкреслює, що для успішного подолання проблем дисграфії необхідна логопедична робота. Механізм

порушення враховується і залежить від первинно ураженого аналізатора [9, стор. 14]. 52-53].

Свого часу О. Корнєв запропонував комплексний підхід до подолання труднощів письма. Підхід включає наступні напрямки роботи: фармакотерапія, психотерапевтична робота, а також медичні та педагогічні заходи. Автор у своїй книзі стверджує, що, на думку деяких дослідників, психотерапія повинна бути одним із основних напрямків роботи. Проте така робота ведеться одночасно з дитиною і з інтимним оточенням, і з родиною [10, с.11]. 25-28].

Тому проблема дисграфії є актуальною та багатогранною. Аналіз літературних джерел показує, що для вирішення проблеми важливий і необхідний комплексний підхід. Теорія та практика сучасної логопедичної роботи потребують інтеграції психологічних, психофізичних, нейропсихологічних та лінгвістичних досліджень з метою кращого вивчення та вивчення проблеми дисграфії.

ВИСНОВКИ ДО I РОЗДІЛУ

Після ретельного аналізу наукової літератури можна відзначити, що оволодіння навичками письма є дуже важливим протягом усього життя дитини. Це питання вже багато років цікавить багатьох вчених, лінгвістів і логопедів. Вони прагнули виявити аспекти виникнення розладів писемного мовлення, щоб визначити психолінгвістичні та психофізичні аспекти особливостей писемного мовлення людини (тобто дитини, яка тільки вчиться читати).

Отже, опрацювавши наукову літературу, можна зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку наукових знань про проблему дисграфії вчені виділяють різні види дисграфії. Дисграфію класифікують за такими факторами: аналітик і метод.

На сьогоднішній день українські логопеди використовують розподіл дисграфій на основі методичних засад (тобто психолого-педагогічної класифікації дисграфій).

Проведений нами аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що обрані нами шляхи дослідження є актуальними і сьогодні. Приступаючи до визначення дослідно-експериментальної роботи, були враховані комплексні

проблеми, які існують у сучасній практиці молодшої ланки, методичні нормативи та принципи добору матеріалу для корекції рухової здібності письма молодших школярів.

Порушення писемного мовлення є однією із складних проблем фізичного та психічного розвитку дітей. Це порушення вимагає негайного усунення. Оскільки такі поєднані порушення залишають негативний відбиток на загальноосвітньому та соціальному процесах дітей молодшого шкільного віку. Тому своєчасна діагностична робота, спрямована на виявлення порушень у моториці письма та їх корекцію, сприятиме успішному засвоєнню навичок письма на початку шкільного навчання.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ СФОРМОВАНOSTІ ГРАФОМОТОРНИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

2.1. Методика вивчення графо-моторних навичок у молодших школярів зі специфічними труднощами навчання

Першим етапом нашої роботи є вивчення конкретної наукової літератури. Вивчаючи особливості розвитку почерку дітей, дотримуємося принципів послідовності, системності, комплексності, цілісності, орієнтуємося на принципи індивідуального розвитку дітей. Ми провели ретельні експерименти в умовах навчальних закладів, виявили основні переваги та недоліки реального впровадження, з'ясували суть проблеми. Усе це дозволило сформулювати цілі, завдання та розробити методичний апарат дослідження.

Другий етап роботи – проведення підтверджувальних експериментів. Метою цього експерименту було перевірити, чи є у молодших школярів дисграфія, графомоторне порушення навичок письма. Наш експеримент розпочався в березні з незалежних перевірок дітей 1-Б класу. При обстеженні 16 дітей класу виявлено порушення графомоторики у восьми дітей. На даному етапі було сформовано 2 групи (експериментальна та контрольна), обидві групи були сформовані таким чином, що були включені як хлопці, так і дівчата. Групи наступні: в обох групах по 2 хлопчики та 2 дівчинки.

Фаза формування завершена. Експериментальна група працювала за нашою експериментальною методикою.

Четвертий етап — перевірка валідності розробленої нами методології з точки зору науково-дослідної роботи (ревізійно-конструкторська робота). На цьому етапі результати, отримані двома експериментальними групами в детерміністичному та формувальному експериментах, порівнюються для формування висновків та дослідницької роботи.

Перед тим, як дитина потрапить в логопедичний колектив, вона отримає направлення на психолого-медико-педагогічну консультацію. Саме обстеження є комплексним і проводиться різними спеціалістами: невропатологами,

психіатрами, психологами, дефектологами, логопедами, тобто кожна дитина оглядається індивідуально. Тому, оскільки обстежувані нами діти навчалися в загальноосвітньому навчальному закладі, і цей заклад не був закріплений за логопедичним пунктом, батьки цих дітей (обстеження яких показало порушення письмової моторики), були рекомендовані нам і віднесли в ІРЦ Комплексна перевірка.

Під час діагностичного обстеження ми ретельно вивчали медичну документацію кожної дитини у вигляді медичної карти. Логопедичний документ, у свою чергу, є персональною мовленнєвою картою, яка демонструє рівень розвитку дитини в різних аспектах мовлення. Огляди проводяться індивідуально для кожної дитини в логопедичному кабінеті. Проводиться тричі на тиждень з 11:40 до 13:40, кожне заняття триває від 15 до 20 хвилин.

Перевірка писемного мовлення, писемної моторики.

Нам були запропоновані наступні методики: «Будиночок» Н. Гуткіної - розвиток сфери діагностичної самодіяльності, підготовка до вступу в школу, методика Керна-Ірачека в трансформації психіатричних діагностичних лабораторій, графічний диктант (за висловлюванням Д. Б. Ельконіна). Будиночок (Н. Гуткіної) – діагностика розвитку довільної сфери, готовності до ШКОЛИ

Тестування діагностики довільних сферичних «будинків» (Н. Гуткіна) [16, 20]. Мета - діагностика рівня розвитку в будь-якій області;

Використовується для визначення готовності дітей до школи. За допомогою даної технології демонструється вміння дитини визначати напрямок діяльності за зразками та копіювати картинки. Ці навички можна простежити до рівня розвитку просторового сприйняття, довільної уваги, сенсомоторної координації та дрібної моторики рук, а також імітації зв'язаних букв.

У тестуванні брали участь діти віком 7-8 років.

Інструкції: кожна дитина отримує аркуш паперу із зображенням будинку (див. Додаток А, рис. А.1) і чистий аркуш паперу такого ж розміру. «Подивіться, перед вами два аркуші паперу і олівець. На одному з них намальований будинок (рис. 2.1). Скопіюйте на чистий аркуш точно такий самий малюнок, як на зразку. Зосередьтеся ! Будь ласка, зверніть увагу! Не терпіть! Про гумки та

коректори не може бути й мови! Ви можете виправляти намальоване. Бажаю успіхів! До роботи!».

Обробка результатів: Опрацювання дитячих робіт здійснюється шляхом підрахунку балів, отриманих за помилки. Помилкою вважається:

- Відсутність деталей на зображенні (труби, паркани, вікна, дим, дах, низ будинку) – 4 бали;
- окремі деталі креслення, збільшені відносно справжнього розміру зразка (за кожен деталь ставиться бал) – 3 бали;
- Будь-який неправильно описаний елемент (штриховані лінії на даху, огорожі - ліворуч і праворуч, димові кільця, вікна, труби) - 2 бали. Елемент оцінюється в цілому. Заробить 1 бал, якщо частину вмісту скопійовано правильно. Кількість елементів у кресленні деталей не враховується;
- Неправильне просторове розташування деталей (зміщення труб, вікон, огорож не на одній лінії з цоколем будинку тощо) – 1 бал;
- прями лінії, що відхиляються від заданого напрямку більш ніж на 30% (перекриті огорожі, нахилені вертикальні та горизонтальні лінії) – 1 бал;
- Дозволити розриви між рядками в місцях їх з'єднання (за кожен розрив) – 1 бал. Якщо лінія розрізу на даху не доходить до горизонтальної лінії, знімається 1 бал за всю лінію розрізу;
- Якщо одна лінія відстає від іншої (кожна лінія), ви ставите - 1 очко. Затінення даху оцінюється в цілому;
- Відсутність помилок при копіюванні малюнка – 0 балів. Чим гірше завдання ви виконаєте, тим вищий загальний бал ви отримаєте. так:
 - 0 балів – хороша довільна увага;
 - 1 – 2 бали – середній розвиток довільної уваги;
 - Більше 4 балів – слабкий розвиток довільної уваги;
 - Більше 5 балів – Навички для вибірки ще не сформовані.

При нарахуванні балів слід враховувати вік дитини. У десятирічних дітей, які отримали оцінку «1» і вище, ще не сформована здатність орієнтуватися в просторі і є певні проблеми з рівнем розвитку невимушеної уваги.

Опис методики: якщо дитина ще не малювала певні елементи, попросіть її відтворити їх за зразком, щоб перевірити її вміння малювати ці елементи. Дефіцит цих елементів може бути пов'язаний не з порушенням розвитку довільної уваги, а скоріше з нездатністю дитини привертати увагу.

Рис. 2.1. Будиночок намальований на папері для обстеження за методикою

Н. Гуткіної

Методика Керна-Грасека у модифікації лабораторії психодіагностики

[17, 18].

Для його проведення готується набір із 10 карток (Див. додаток Б).

Рис. 2.2. Розрізні картки для проведення обстеження за методикою Керна – Грасека у модифікації лабораторії діагностики

На кожній картці написаний набір безглузких складів. Десять карток готується для того, щоб запобігти спробам батьків попередньо навчити дитину.

Один набір складів із наведених десяти пред'являється дитині на спеціальній картонці.

Інструкція: «Подивись, тут щось написано (Див. рис. 2.2). Виявляється, у нас в гостях був зайчик (інопланетянин) і залишив тобі записку. Ти що писати не вмієш, але спробуй це перемалювати. Гарненько придивись, як тут написано, і напиши так само ось на цьому листочку. Намагайся намалювати точнісінько так, як тут. І якомога швидше».

Час виконання завдання не обмежується. Однак звертають увагу на випадки, коли дитина виявляє особливу повільність, яка свідчить про не сформованість дрібної моторики пальців рук.

Якщо дитина каже, що вона не може перемалювати букви, бо не вміє писати, їй пропонують перемалювати спочатку будиночок, потім простий геометричний візерунок – квадратики, кубики, ромбики, і лише потім, після неодноразового заохочення виконаних дій, знову запропонувати перемалювати склади з букв. Оцінюється тільки це останнє завдання.

Оцінювання:

1 бал: скопійований елемент відповідає зразку, літери більші ніж у зразку, але не в 2 рази; перша буква – велика; елемент складається з трьох складів, горизонтальне розташування їх на аркуші паперу (можливе невелике відхилення від горизонталі) (Див. рис. 2.3.).

Рис. 2.3. Приклад виконання елементів оцінений в 1 бал.

2 бали: розбірливе копіювання зразка; розмір букв і горизонтальне положення не враховується (Див. рис. 2.4.)

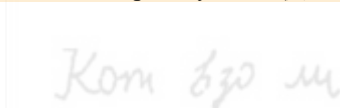

Рис. 2.4. Приклад виконання елементів оцінений в 2 бали.

3 бали: напис роздроблений на частини, розбірково написані хоча б 4 букви (Див. рис. 2.5.).

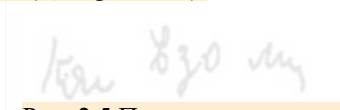

Рис. 2.5. Приклад виконання елементів оцінений в 3 бали.

4 бали: хоча б 2 літери збігаються із зразком, виокремлюється рядок (Див. рис. 2.6.).

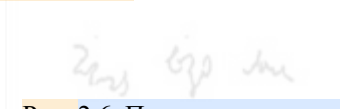

Рис. 2.6. Приклад виконання елементів оцінений в 4 бали

5 балів: нерозбірливе відтворення написаного, немає схожості з написаним (Див. рис. 2.7.).

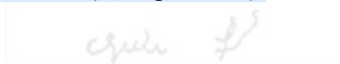

Рис. 2.7. Приклад виконання елементів оцінений в 5 балів.

Графічний диктант (за Д. Ельконіним) [20, 19]

Мета: Прийоми графічного диктанту призначені для вивчення просторового орієнтування. Він дозволяє визначити ваше вміння правильно виконувати вказівки дорослих, уважно слухати і чітко відтворювати напрямки заданого маршруту. Дитині дається аркуш паперу, розміщений у сітці з чотирма крапками, намальованими одна під одною (кожна наступна під 4 сітками). Перед початком роботи дитині дається усна інструкція: «Раджу малювати різні візерунки за моїми вказівками. Слухай мене уважно! Я вкажу кількість клітинок і напрямком, у якому треба малювати лінії. Почни звідки. Ви закінчили попередній рядок Наступний рядок. Не відривайте олівець від паперу».

За допомогою дорослих дитина визначає, де у нього ліва, а де права рука. Малюючи тренувальні візерунки, дитина за прикладом дорослого імітує, як малювати лінії ліворуч і праворуч (див. Додаток Б.1).

«Працюємо над першим візерунком (див. рис. 2.8). Ставимо олівець у найвищу точку. Проводимо лінію: одну клітинку вниз, не відриваючи олівця від паперу, і одну клітинку вправо. Потім малюємо лінію на одну клітинку вгору, потім на одну клітинку вправо, на одну клітинку вниз, на одну клітинку вправо, на одну клітинку вгору, на одну клітинку вправо вниз. Після цього пропонуємо самостійність Продовжте цей зразок.» Під час диктування ми робимо тривалу паузу. Самостійне продовження зображення займає 1-1,5 хвилини. При виконанні навчального режиму дорослий допомагає дитині, вказує на помилки, виправляє помилки.

«Пропоную наступну точку намалювати олівцем. Рухаємося далі: одна клітинка вгору, одна клітинка вправо, одна клітинка вгору, одна клітинка вправо, одна клітинка вниз, одна клітинка вправо, одна клітинка вниз клітинка, на одну клітинку праворуч. Продовжуйте малювати візерунок самостійно».

«Ставимо олівець на наступну точку. Виконуємо завдання: три клітинки вгору, дві клітинки вправо, одна клітинка вниз, одна клітинка вліво (слово

«Ліворуч» озвучується), дві клітинки вниз, дві клітинки праворуч, три.

Одна клітинка вгору, дві клітинки вправо, одна клітинка вниз, одна клітинка вліво, дві клітинки вниз, дві клітинки вправо, три клітинки вгору. Намалюй це сам. "

Тренувальний візерунок виконання графічного диктанту Д. Ельконіна

Оцінка результатів. Ефективність навчальної моделі не враховується при оцінюванні. Успіхи з диктанту та самостійного малювання оцінюються окремо:

4 бали – Точне відтворення малюнка (незважаючи на забруднення, нерівності)

3 бали - Відтворення, одна помилка в одному рядку;

2 бали - репродукція містить багаторазові помилки;

1 бал – копія, схожі лише окремі елементи, 0 балів – немає схожості.

При самостійному виконанні завдань оцінюватиметься кожна особа.

Шкала Діти отримують по два бали за кожен візерунок у діапазоні від 0 до 4 балів. Підсумковий бал за виконання диктанту розраховується складанням найнижчого та найвищого балів за виконання в трьох режимах. Так само обчислить середній бал для самостійних завдань. Сума цих балів дає загальну оцінку від 0 до 16. У подальшому аналізі використовувався лише загальний бал, який інтерпретується наступним чином:

0 - 3 бали - низький;

3 – 6 балів – нижче середнього;

7 - 10 балів - середній;

11-13 балів - вище середнього, 14-16 балів - високо.

Під час обстеження ми враховуємо: розуміння та ставлення дитини до навчання мовлення, інтерес до виконання, концентрацію уваги дитини.

2.2. Аналіз отриманих результатів обстеження графомоторної навички у молодших школярів

При дослідженні літератури ми виявили, що у молодших школярів спостерігаються труднощі з письмом, тобто порушення моторики письма, тобто дисграфія. Для підтвердження отриманої інформації ми провели

Дослідження писемного мовлення та виявлення дисграфії у дітей молодшого шкільного віку.

Результати письмового ЗНО.

Результати перевірки моторики письма за цією методикою:

«Будинок» Н. Гуткіної, модифікована методика Керна-Грасека для психодіагностичних лабораторій, графічний диктант (за Д. Ельконіним).

Виявляється, виконання першої серії завдань («Будиночок» Н. Гуткіної) є зрозумілим для дітей. Діти виконували запропоновані вправи з підказками, а експериментальній групі було важко виконати завдання.

Аналізуючи отримані дані, ми встановили, що половина дітей експериментальної групи мають порушення того чи іншого рівня складності письмової моторики, що наочно показано на графіку (див. рис. 2.9). 50% дітей змогли виконати це завдання на відмінно без допомоги дорослих, що означає, що їхня довільна увага була повністю розвинена, 18,5% дітей показали результати вище середнього, а при виконанні завдання діти мали незначні труднощі, які вони могли помітити і виправити самостійно або під керівництвом дорослих; 12,5% дітей показали середні результати, в яких окремі деталі малюнка збільшилися більш ніж вдвічі при відносно правильному збереженні всього малюнка. Розмір зображення, це неправильне зображення один із елементів, на жаль, 18,5% дітей мали нижчі бали, що свідчить про те, що у них ще не сформувалася орієнтація на візерунки, є проміжки між лініями, де вони повинні з'єднуватися, лінії штрихування накладаються одна на одну, у деяких відсутні елементи, створення зображення Окремі частини значно більш ніж удвічі зберігаючи загальне зображення відносно правильного розміру.

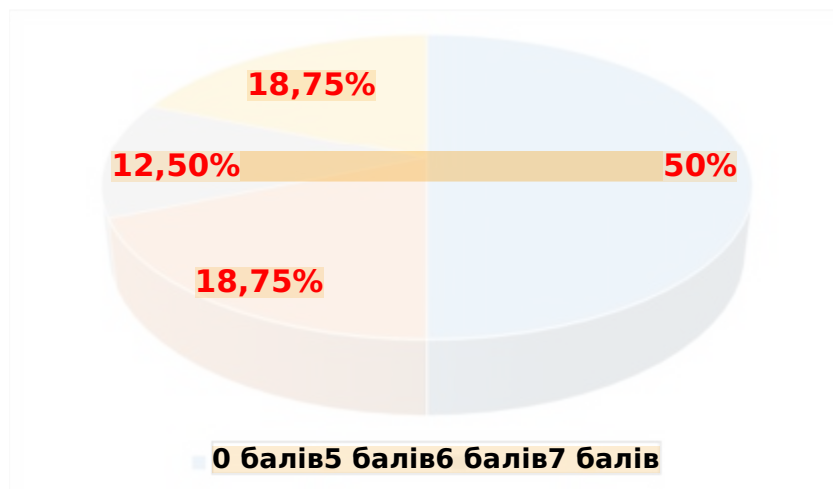

Рис. 2.9. Результати оцінювання за методикою «Будиночок» Н. Гуткіної на констатувальному етапі

Виконання другої серії завдань (методика Керна-Ірасека у модифікації лабораторії психодіагностики) виявилось більш складним для дітей. Картки з написаним набором безглузких складів виявились для деяких учнів складним завданням. У декого проявились труднощі з написанням, злиттям букв і складів.

Опрацювавши результати обстеження наступної серії завдань нами були отримані наступні результати (Див. рис. 2.10.):

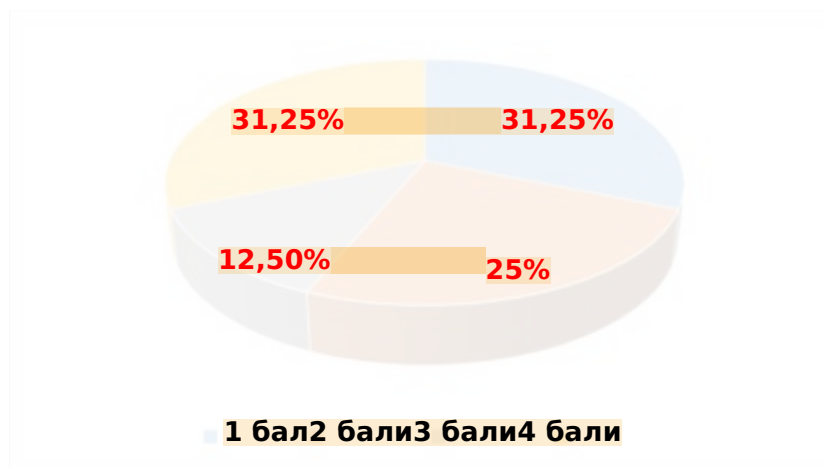

Рис. 2.10. Результати обстеження за методикою Керна-Грасека у модифікації лабораторії психодіагностики

Обробивши результати виконання тестового завдання ми виявили що: 31,5% дітей добре і повністю скопіювали зразок, букви були не значно збільшеними відповідно до зразка, перша, заголовна, літера велика, розташування на аркуші мало незначне відхилення по горизонталі-, 25% - зразок скопіювали розбірливо, літери були збільшені, рядок від горизонталі відхилявся догори або донизу, 12,5% написане майже не зрозуміле, чітко були написані від 4 до 5 літер, 31,25% дітей написане не відповідає зразку, зрозумілими здаються від 2 до 3 літер, розрізняється рядок.

Виконання третьої серії завдань (графічний диктант (за Д. Ельконінін)) викликали у дітей труднощі з виконанням, це виражалось не точності виконання вказівки дорослого, правильного відтворення заданого напрямку лінії.

Відповідно до отриманих нами результатів маємо таку картину:

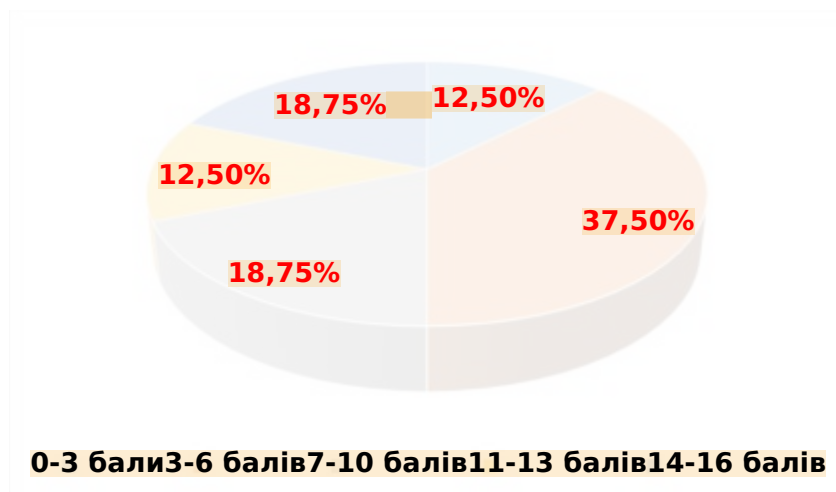

Рис. 2.11. Результати обстеження «Графічний диктант (за Д. Ельконіним)»

Опрацювавши отримані результати ми виявили, що 18,75% отримали високий результат. Завдання виконано самостійно, без уточнюючих запитань, точне відтворення ліній, охайність виконання; 12,5% – дітей – вище середнього, діти задавали уточнюючі запитання, лінії були виконані не чітко по лініям; 18,75% учнів отримали середній результат, у виконанні завдання були допущенні 1–2 помилки, невпевненість дитини, а 37,5% показали результат нижче середнього, був допущений ряд помилок, перескакування з рядка в рядок, значна невідповідність елементам зразка і 12,5 % нажаль виявили низькі результати, при відтворенні лише подібність окремих елементів, інколи схожість взагалі не прослідковувалась, відмовлялась виконувати завдання.

Підводячи підсумок нашого констатувального етапу можемо визначити що, у перевіреної нами групи дітей були виявлені порушення графо-моторної навички. Опрацювавши результати за всіма трьома методиками ми можемо зазначити, що 31,5% дітей показали високі результати, 16,8% - вище середнього, і 21,7% середній 30% – нижче середнього, 13% низький (Див. таблицю 2.1.).

Таблиця 2.1. Зведена таблиця отриманих результатів обстеження графо-моторної навички письма учнів 1 класу

№ п/п	Ім'я	1 завдання	2 завдання	3 завдання
1	Б. Кирило	3 балів	4 балів	4 балів
2	Софія Б.	0 балів	1 балів	16 балів
3	Г. Кароліна	1 балів	2 балів	9 балів
4	Д. Богдан	3 балів	4 балів	4 балів
5	Кіріл З.	7 балів	4 балів	2 балів
6	З. Вероніка	0 балів	1 балів	15 балів
7	К. Карина	2 балів	2 балів	7 балів
8	Софія К.	3 балів	2 балів	5 балів
9	Злата К.	0 балів	1 балів	13 балів
10.	Аріна К.	7 балів	4 балів	2 балів
11.	к. Поліна	6 балів	3 бали	5 балів
12.	Дар'я С.	0 балів	1 балів	15 балів
13.	Діана С.	1 балів	2 балів	7 балів
14.	Софія Ф.	0 балів	1 балів	12 балів
15.	ин Ч. Костянт	4 балів	4 балів	5 балів
16.	Ш. Дмитро	5 балів	3 балів	6 балів

Отже можна стверджувати, що на сьогоднішній день проблема порушення графо-моторної навички у дітей молодшої школи у загальноосвітніх навчальних закладах стоїть доволі гостро. Значна кількість учнів потребує корекційно-розвивальних занять у поєднанні з загальноосвітнім процесом в умовах навчальних закладів у тісній співпраці як логопеда так вчителя початкових класів і батьків дитини.

ВИСНОВКИ ДО II РОЗДІЛУ

З метою дослідження моторики письма учнів молодших класів нами було організовано та проведено детермінований експеримент. Для перевірки навичок письма використовувалися методики: «Хаус» Н. Гуткіної, методика Керна-Ірасека в модифікації Психодіагностичної лабораторії, методика графічного диктанту Д. Ельконіна.

Завданням детермінованого експерименту було дослідити сформованість моторики письма в учнів молодших класів. Визначено рівень успішності виконання завдання за запропонованою методикою, кількісно та якісно проаналізовано стан сформованості моторики почерку.

Іспит складається з трьох завдань, спрямованих на вивчення розвитку дрібної моторики, графічних навичок і просторового мислення дітей.

Кількісні розрахунки результатів показують, що для цієї серії завдань є значні відмінності в результатах. Підсумовуючи наші етапи ідентифікації, можна констатувати, що в обстеженій групі дітей виявлені порушення письмової моторики. Опрацювавши результати всіх трьох методик, можна відзначити, що 31,5% дітей показали високу успішність, 16,8% вище середнього, 21,7% середнього, 30% нижче середнього і 13% нижче середнього Низький (див. табл. 2.1). Результати всіх трьох серій завдань можуть свідчити про дефіцит графомоторних навичок письма дітей дошкільного віку.

Якісний аналіз показує, що майже половина дітей цієї вікової групи відчують труднощі з письмом. Дослідження стану сформованості просторових уявлень показують, що діти погано орієнтуються в просторі (вони плутають ліворуч і праворуч) і не можуть визначити положення предметів відносно власного тіла чи інших предметів у просторі.

Враховуючи всі зазначені вище фактори, можна сказати, що значна кількість дітей молодшого шкільного віку мають важкі та легкі труднощі.

Письмо, тобто порушення моторики письма. Ці проблеми можуть мати негативний вплив на написання листів, словниковий запас і виконання письмових завдань. Виявлення труднощів, що виникають під час експерименту,

дає підстави для проведення цілеспрямованої корекції писемного мовлення, тобто писемної моторики дітей перерахованих вище категорій.

Методи корекційної роботи з такими дітьми ми представляємо в наступній частині нашої магістерської роботи.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ПОДОЛАННЯ ПОРУШЕНЬ ГРАФО-МОТОРНОЇ НАВИЧКИ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

3.1. Структура та зміст методики подолання порушень графомоторної навички у молодших школярів

Сьогодні в нашій освіті дуже важливо виправляти проблеми з писемним мовленням, тобто порушення писемної моторики, тому що кількість дітей з порушеннями писемного мовлення має тенденцію до збільшення. Таким чином, виправлення частих порушень стає одним із головних завдань логопеда.

Проблемою корекції подолання недоліків письмової мови займалися такі науковці, як Л. Журавльова, О. Корнев, О. Лурія, Б. Ананьєв та інші.

У процесі створення нашого експериментального підходу ми розробили низку методичних підходів для подолання порушень у письмових навичках графічних рухів дітей середнього шкільного віку.

Аналізуючи окремі методичні прийоми, ми робимо висновки та створюємо систему експериментальних методик корекції порушень моторики письма (переймаємо елементи методик авторів С. Костеріної, Т. Макарової, С. Шевченка):

- Корекційно-розвивальні програми розвитку моторики та графомоторики дітей дошкільного та старшого шкільного віку, педагог – психолог С. Костеріна;
- програма логопедичної роботи «Розвиток графомоторики у молодших школярів», проведена вчителем-логопедом Макаровою Т.;
- Надання методичних рекомендацій щодо розвитку письмово-моторики, організації навчально-розвивальної роботи у навчанні та підготовці дітей до вступу в Шевченківські школи.

Ми використали програму логопедичної роботи «Розвиток графомоторики молодших школярів», тобто окремі її елементи, оскільки вона

передбачає розвиток навичок через продуктивну діяльність (ліплення, малювання). Надано структуровані рекомендації щодо розвитку графічної моторики, організації корекційно-розвивальної роботи у навчанні та підготовки дітей у ДНЗ імені С. Г. Шевченка.

За результатами констатуючого експерименту ми провели формувальний експеримент, спрямований на розвиток моторики письма дітей молодшого шкільного віку.

Метою формувального експерименту є розробка структурованого підходу на основі елементів методу, змісту книжки-розмальовки, організації роботи та перевірка розвитку моторики письма шляхом експериментів за допомогою книжки-розмальовки. У своїй роботі ми спираємося на методичні рекомендації С. Г. Шевченка з розвитку графомоторики, організації корекційно-розвивального навчання, підготовки до школи. Тому в цьому віці одним з основних видів діяльності залишається гра, а тому улюбленим видом гри залишається малювання.

З метою підвищення ефективності роботи та розвитку моторики письма за допомогою розмальовок ми виділили три етапи формувальних дослідів.

Метою першого етапу є вивчення книжок-розмальовок та розробка змісту, методики та формату книжок-розмальовок з урахуванням вікових особливостей дітей.

На першому етапі ми вивчали зміст книжок-розмальовок для дітей молодшого шкільного віку. Для дітей цього віку в книжкових магазинах є різноманітні книжки-розмальовки. Можна виділити наступні види розмальовок: контурні, тематичні, навчальні та ігрові. У процесі знайомства з книжками-розмальовками можна помітити, що більшість розмальовок мають однотипне змістове наповнення і розраховані на розвиток лише окремих показників писемної рухової активності. Мало книжок-розмальовок, які пропонують дітям різноманітні завдання для розвитку графічної моторики. На жаль, зараз дуже мало книг у розробці.

При цьому будуть враховані системність і послідовність принципів викладу матеріалу для всебічного розвитку моторики письма.

Процес розвитку графомоторики досить складний. Послідовність навичок для його формування будується відповідно до правил формування запису рухових навичок як рухової поведінки. Для цього потрібно навчити дитину малювати прямі лінії: вертикально, горизонтально, з нахилом у певному напрямку. Спочатку довжина рядка довільна, а потім обмежена умовним

знаком. Далі вчимо дітей малювати різні фігури (проводимо прямі та похилі паралельні лінії), потім діти вчаться малювати півовали (верхні та нижні), кола. На цьому етапі досить ефективні такі графічні завдання, як малювання різних типів спіралей.

У змісті цієї книжки «Розмальовки для розвитку письмової моторики» ми зібрали завдання, згруповані за такими показниками розвитку: тонкі рухи пальців рук; глобальне сприйняття; зоровий синтез і аналіз; просторові уявлення; розвиток і вдосконалення найкращі навички простої графіки.

Щоб підвищити мотивацію дітей на заняттях з розмальовками протягом всієї роботи, за кожне виконане завдання ми ставимо дитині тільки позитивну оцінку і в кінці заняття показуємо дитині позитивні результати виконання завдання. Тому ми створюємо успішну ситуацію, яка виключає негативні емоції та реакції дитини.

Робота з розвитку графомоторики дітей шкільного віку проводиться спочатку індивідуально, а потім групово. Індивідуальні форми дозволяють максимально ефективно налагодити процес розвитку графомоторики з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини. Якщо певний вид роботи викликає у дитини певні труднощі, то ми будемо давати дитині більше таких завдань, щоб закріпити ефект від корекційної роботи.

Успішна робота з молодшими учнями залежить від правильного вибору методів навчання, за класифікацією І. Ленера, М. Снаткіна використовуються такі методи: пояснювальний і наказовий (прийоми пояснення, розповіді, демонстрації); зображувальний метод розвитку моторики письма з використанням раніше набутих знань дитини (прийом: виконання дій за зразками; уточнюючі запитання); частково-пошуковий метод — метод, який дозволяє розділити завдання на декілька частковий підхід, при якому в результаті роботи дитина виконує окремі дії для пошуку розв'язання задачі (техніка: створення проблемної ситуації).

Щоб учні успішно оволоділи навичками іміджу, їм необхідно опанувати три основні компоненти:

- Вчити сприймати зміст і форму предметів в цілому і окремо (розрізняти колір, просторове положення, структуру);

- учням необхідно оволодіти графічним зображенням зображень – це сукупність умінь і навичок зображення структури, форми, пропорційних співвідношень;

- Учням необхідно оволодіти навичками малювання, технічні навички є невід’ємною частиною графічних навичок. Щоб у дітей розвивалася графомоторика, важливо засвоїти структуру цієї навички:

- Навички малювання (навчитися правильно тримати інструмент для малювання - олівець (пензель) і формувати правильний хват; оволодіти розумним використанням інструментів для малювання; оволодіти навичками обведення ліній і точок;

- Формування рухів (дій, спрямованих на передачу форми предмета) і регуляція рухів з безлічі якостей (ритм, швидкість, амплітуда, тиск) в процесі малювання, рухи повинні бути безперервними і плавними;

- Уміння зберігати напрямок руху по прямих, дугах, колах; вміння змінювати напрямок руху; вміння переходити від однієї дії до іншого; вміння контролювати рух відповідно до довжини кліпу і розмір кожної частини зображення.

Метою другого етапу формуючого експерименту є: підбір і розробка завдань до книжки – розмальовки, спрямованих на розвиток одинадцяти показників сформованості графо-моторної навички.

ПЕРША ГРУПА ЗАВДАНЬ – спрямована на розвиток дрібної моторики пальців рук.

Завдання – підготовка руки школяра до енергійних і точних рухів.

Наша робота складалась з двох частин: підготовчої і основної частини (робота в книжці – розмальовці).

До підготовчої частини ми включили:

- Проведення пальчикової гімнастики на початку заняття, пальчикова гімнастики підбирається з урахуванням теми заняття («Свійські тварини», «Професії», «Пори року»);

- Проведення фізкульт хвилинок перед початком заняття, які могли б бути спрямовані на розвиток швидкості рухів ведучої руки чи окремих пальчиків по словесній команді вчителя-логопеда;

- Штриховка: школярам даються готові «заготовки» в легкій формі – це прямокутна форма, потім в більш складних – круглий та овальній (в основній частині штриховка проводиться в книжках – розмальовках);

- Вправи на розвиток та вдосконалення здатності до збереження стійкості пози пальців рук в статичному положенні (статична координація рухів):

«Будинок», «Коза», «Окуляри»;

- Вправи на розвиток і вдосконалення здатності до переключення з одного руху на інший (динамічна координація рухів): «Гра на фортепіано»,

«Погладимо кошеня», «Чоловічок»;

- Вправи з предметами на розвиток дрібної моторики за зразком, по словесній інструкції і по пам'яті: «Зашнуруй черевички», «Застебнути і розстебнути гудзик», «Пере бери крупу»;

- Вправи на розвиток слухомоторної координації: «Голосно – ТИХО»,

«Поплескай в долоньки на слух».

Основний розділ складається із завдань, які потрібно виконати безпосередньо в розмальовці:

- Вправлятися в удосконаленні точності рухів у книзі - Розмальовки - Розфарбовувати картинки;

- Малюнки пензлем, каракулі, палички - Намалюйте коло в книжці-розмальовці та намалюйте тварину поруч із ним, а школярі нехай малюють штрихи всередині кола, які представляють їжу тварини

«Намалюй травинку для коника», «Намалюй зернятко для пташеняти» (додаток Б, рис. Б.1.);

- Штрихування: на основі якості зображення об'єкта (колір і форма) визначається якість штрихування, потім ми приступаємо до штрихування. На відміну від штрихування, яке ми виконували в розділі підготовки, ми виконуємо штрихування в книжці-розмальовці з іншою метою - щоб розрахувати тиск на олівець;

- Вправи для динамічного малювання предметів «Вітер віє», «Йде сніг», крім того, до першого комплекту завдань ми включаємо такі завдання:

- Швидкість роботи з дрібними предметами «Поклади кнопку за коробку»;

- Оволодіти навичками різання - Завдання - Різець «допомагає равлику дістатися до листя» (Додаток Б, Малюнок Б.2.).

Другий комплекс завдань спрямований на розвиток предметності (цілісного сприйняття), зорового аналізу та синтезу.

Завдання розвивати координацію рухів рук в системі «око-рука».

Основні твори (книги-розмальовки):

- для ідентифікації одиничних предметів «знаходження м'яча серед інших предметів і розфарбовування його» (додаток Г рисунок Д.1.);

- для розпізнавання силуетів і силуетних зображень (наведено контури зображень професійної тематики), після визначення зображення студент розфарбовує його;

[?] Розпізнавання закреслених контурних зображень (аналіз стійкості зорового образу певного предмета «столовий прибор»), при ідентифікації зображення учні розфарбовують його;

- Можливість вибору силуетних зображень (з певної тематики), які накладаються одне на одне і при виборі зображення дитина розфарбує його;

- Використовується для розпізнавання ненамальованих контурних зображень (аналізує можливість загального графічного малювання) (Додаток D, рис. D.2);

- Визначати зображення предмета за будь-якою частиною предмета «хвіст і лапи собаки»;

- Можливість виділити персонажа, прихованого в іншому, більш складному персонажі

«Геометричні візерунки» заповнюють у книжці-розмальовці та розфарбовують після знаходження фігур;

- Уміння правильно з'єднувати точки на папері для формування цілісного зображення;

[?] Щодо розвитку зорового сприйняття «запам'ятовування картинки та малювання такої ж картинки поруч» виконується в книжці-розмальовці.

Третій комплекс завдань спрямований на розвиток просторових уявлень.

Розділ розвитку просторового мислення включає три етапи:

1. Екологічне позиціонування:

- Розвивати вміння визначати просторову орієнтацію відносно себе: практи «Рухаємось в одному напрямку», «Що зліва від мене?».

2. Вказівки на аркуші паперу (зроблені в розмальовці):

- Освоїти сторони та кути аркуша паперу: вправляти «Ім'я сусіда»

- У книжці-розмальовці об'єкти розташовані в довільному порядку на аркуші паперу, і дитині потрібно вказати напрямок «У правому верхньому куті стоїть ведмедик», показати об'єкт і розфарбувати його (додаток Д, рис. Д. 1.); графічний диктант – школяр за зразком (по мовленнєвій інструкції) виконує рух по клітинкам, в результаті чого отримуємо графічне зображення (Додаток Д рис. Д.2.).

Четвертий комплект завдань призначений для розвитку та вдосконалення найпростіших графічних навичок.

Наша робота проводиться поетапно і включає в себе наступні вправи з книги - розмальовки, які містять наочні ситуації (картинки):

1. Зобразити контур об'єкта відповідно до теми уроку – «Загородити худобу», «Огородити вантажівку» (Додаток Ж, рис. Ж.1.).

2. Проведення прямих ліній: вертикальних, горизонтальних і похилих: Спочатку вчимо учнів малювати точку, а потім малюємо стрілку, яка підкаже нам напрямок руху руки. Практикувати «падаючі сніжинки», «мильні бульбашки» – малювати вертикальні лінії в заданому напрямку при обмеженому просторі.

3. Проведіть паралельні прямі, діагональні та пунктирні лінії: «продовжити інкубацію за зразком», інкубацію в різних напрямках, включаючи знаходження закономірності розташування ліній у просторі (Додаток Ж, рис. Ж.2.).

4. Малюємо вільні лінії в різних напрямках.

5. Продовжте цю лінію, зберігаючи бажану просту схему співвідношення.

6. Намалюйте півеліпс (верхній, нижній, правий, лівий).

7. Малюйте хвилясті лінії: без обмежень простору, малюйте хвилясті лінії у вертикальному напрямку.

8. Малювання зигзагом: Техніка «доріжки» малювання ліній в обмеженому просторі шляхом зміни напрямків.

9. Зробіть петлю однаковими лініями в різні боки.

Вище наведено перелік завдань для корекційно-розвивальної роботи в попередній частині курсу та в основній частині розмальовки, спрямованої на розвиток показників.

Розвиток моторики письма. Дивіться Додаток А для приміток до курсу. Далі розповімо про формування графічних навичок.

Систематичні рекомендації щодо розвитку моторики письма молодших школярів із використанням книжок-розмальовок.

Формування графічних навичок.

Успіх у навичках письма, особливо рукописного, багато в чому залежить від дотримання елементарних гігієнічних вимог під час письма.

Для успішного оволодіння моторикою письма необхідно навчити дітей зберігати правильну поставу під час письма чи малювання, навчити правильно тримати ручку, правильно координувати роботу пальців, кистей, передпліч, плечей, оскільки деякі в учнів початкової школи ця навичка формується неправильно. Правильна поза, правильне положення ручки та правильна координація рухів можуть дозволити вам розвинути правильні навички письма та правильні навички гігієни, завдяки чому писати буде зручно, чітко та швидко.

Рухова частина графічних здібностей включає підготовку м'язів кисті і формування рухових образів графічної дії. Це означає, що ще до школи діти повинні навчитися правильно тримати перо, пензель або перо і вміло ними володіти. Оскільки ми працюємо з дітьми, у яких порушена моторика письма, вони часто не можуть правильно тримати пензлик, ручку чи олівець. Для розвитку навичок правильного тримання пензлика, ручки чи олівця пропонуємо наступний комплекс вправ, які можна виконувати одночасно з розмальовкою.

Комплекс.

У нашому комплексі ми використовували чотири способи правильного тримання ручки. Ручку слід розмістити ліворуч від середнього пальця, при цьому вказівний палець тримає ручку зверху, а великий палець — зліва. Всі три

пальці злегка закруглені і не повинні сильно стискатися при захопленні ручки. Вказівним пальцем його можна легко підняти, а ручка не повинна опускатися.

Безіменний палець і мізинець можна помістити всередину долоні. Під час письма кладіть руку на верхню кісточку мізинця, зігнуто всередину.

Правила, яких слід дотримуватися при написанні:

1. Сядьте прямо.
2. Тримайте ноги разом.
3. Відстань між скринєю і столом 1,5-2 см.

4. Зошити та розмальовки слід розміщувати під кутом 30 градусів. Коли зошити, книжки та розмальовки розміщені в різних положеннях, дитині доведеться повертати тулуб або нахилити голову, що призводить до неправильної пози під час виконання завдання та швидкої втоми.

5. Нижній лівий край аркуша, на якому працює ваша дитина, повинен бути на середині грудини.

6. Поставте лікті на стіл.

Навчіться правильно тримати ручки, пензлики, олівці.

спосіб перший.

Щоб навчити дітей правильно тримати ручки, пензлики та олівці, нам як додатковий інструмент потрібні серветки.

Серветку згортаємо декілька раз і затискаємо двома пальцями ведучої руки (мізинцем і безіменним) (Див. рис 3.1.), інші пальці тримаємо випрямленими. Вільними пальцями тримаємо ручку, пензлик, олівець.(Див. рис 3.2.)

Спосіб 2.

Даний спосіб доступний і легкий в застосуванні. Дитина коли вчиться тримати ручку часто затискає ручку досить міцно і тим самим затискає ручку глибоко в долоню. Для того щоб навчити дитину правильно утримувати ручку можна застосувати канцелярську резинку.

Нам потрібно на руку надіти канцелярську резинку, потім продіти в неї ручку, таким чином, щоб ковпачок дивився у бік кисті і поверніть на її 180°. (Див рис. 3.3.) Таким чином ручка буде трішки при підніматися вгору, що сприятиме правильному її утриманню рукою дитини.

Рис. 3.3.

Спосіб 3.

Наступний спосіб за допомогою накладки на кулькову ручку з отворами, у вигляді причудливих кольорових звіряток (Див. рис. 3.4.).

Це пристосування виготовляється з термопластичного еластомеру. Завдяки виїмкам, які розташовані по обом бокам насадки, взяти її неправильно просто неможливо. Такі тренажери виготовляють як для праворуких, так і для ліворуких людей.

Цей пристрій надягається на звичайну стандартну ручку.

Рис. 3.4. Накладки на кулькову ручку з отворами для пацьців.

Спосіб 4.

Для більш швидкого засвоєння правильного положення утримання ручки рекомендуємо застосовувати так звані ручки з «підказкою». Це серія ручок [StabiloLeftRight](#) з «підказкою» для пальців (Див. рис. 3.5.).

Ручки цієї серії були розроблені спільно зі спеціалістами медицини, освіти та ергономіки.

Ручки саме цієї серії мають форму трикутника. Сама ручка виготовлена зі щільного але м'якого матеріалу, має зменшену довжину і вагу. На корпусі ручки розташовані западини певного розміру. Це для правильного розташування в руці дитини.

Рис. 3.5. Ручки [StabiloLeftRight](#) з «підказкою» для пальців.

3.2. Ефективність застосованої методики по виправлення графомоторних порушень у дітей молодшої школи

Редіагностику графомоторики писемного мовлення проводили за методиками: «Хаус» Н. Гуткіної, методикою Керна-Грасека в модифікації Психодіагностичної лабораторії, графічним диктантом (за Д. Ельконіним), отримано наступні результати, а представлено нижче у вигляді діаграми.

Кількісний аналіз повторних досліджень моторики почерку школярів, які брали участь в експерименті, показав, що успішність експериментальної групи покращилася порівняно з учнями контрольної групи.

Експериментальна група складалася з 4 осіб (2 чоловіків і 2 жінки). Успішність дітей була середньою або нижчою за попередні результати тестування.

Після повторних перевірок якісний аналіз показав, що результати дітей кращі (див. табл. 3.1.). Тому за результатами першого опитування «домашня» методика Н. Гуткіної.

Такі результати були отримані наприкінці формувальних експериментів у травні 2023 року. Методичні рекомендації були розроблені та дотримані після повторного опитування школярів-учасників розмальовок. Ми отримали такі результати: у 4 дітей експериментальної групи покращилась моторика письма.

Так, двоє дітей (Костянтин Ч. та Богдан Д.) мали успішність вище середнього, а ще двоє дітей (Аріна К. та Поліна К.) – середню. Таблиця 3.1.

Порівняльна таблиця результатів підсумків корекційного навчання

Ім'я дитини	Е кспе р1.	К орек ц.	Е кспе р2.	К орек ц.	Е кспе р3.	К орекц .
Експериментальна група						
Костянтин Ч.	4 бали	1 балів	4 бали	2 бали	5 бали	1 балів
Аріна К.	7 бали	4 бали	4 бали	2 бали	2 бали	1 балів
Богдан Д.	3 бали	1 бал	4 бали	2 бали	4 бали	1 балів
Поліна К.	6 бали	3 бали	3 бали	1 бал	5 бали	1 балів
Контрольна група						
Софія К.	3 бали		2 бали		5 бали	
Кіріл З.	7 бали		4 бали		2 бали	
Дмитро Ш.	5 бали		3 бали		6 бали	
Кирило Б.	3 бали		4 бали		4 бали	

Виконуючи першу серію завдань школярі малювали майже без підказок та уточнюючих питань, лінії були чіткі плавні, на малюнку були присутні всі деталі, які відповідали розміру зразка, спостерігалось незначне відхилення від прямих ліній (менш ніж на 30%). Ми можемо спостерігати, що наявні позитивні зрушення у порівнянні з контрольною групою (Див. рис. 3.6.).

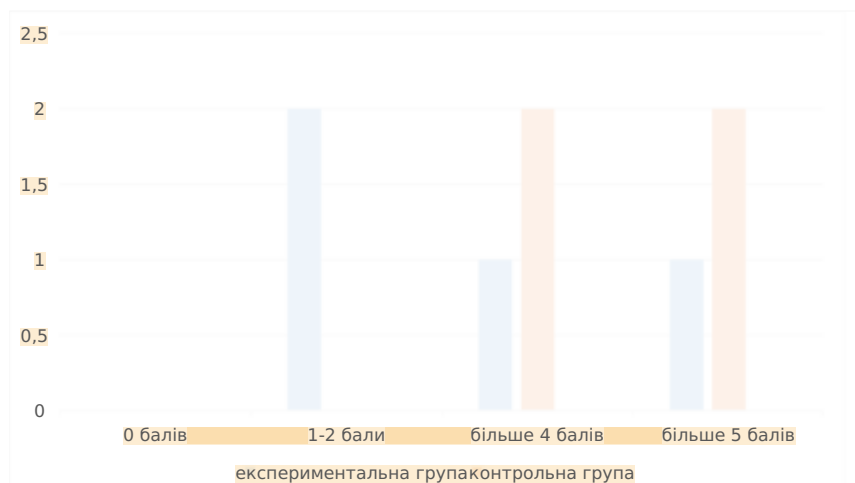

Рис. 3.6. Результати обстеження за методикою «Будиночок» Н. Гуткіної після проведення експерименту

Попрацювавши з другою серією завдань діти показали значно кращий результат (Див. рис. 3.7.), в порівнянні з констатувальним експериментом. У більшості зразок був скопійований розбірливо, літери однакові за розміром, написані майже горизонтально, з невеликим відхиленням до гори.

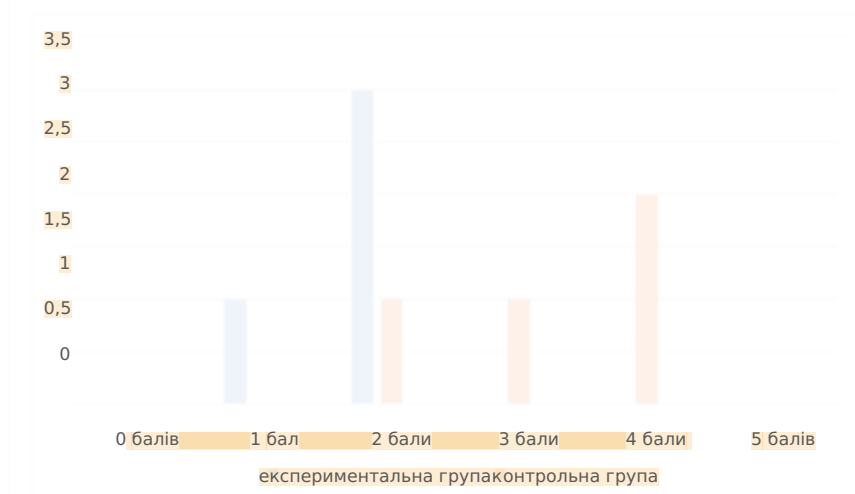

Рис. 3.7. Результати обстеження за методикою Керна-Грасека у модифікації лабораторії психодіагностики

Третя серія завдань не викликала великих труднощів у дітей (Див. рис. 3.8.). Діти чітко і швидко впорались з виконанням завдання. Добре орієнтувались у просторі відносно свого тіла та предметів оточення. Гарно впорались з тією частиною завдання, де потрібно було самостійно продовжити рядок. Майже всі школярі справились без підказок дорослого.

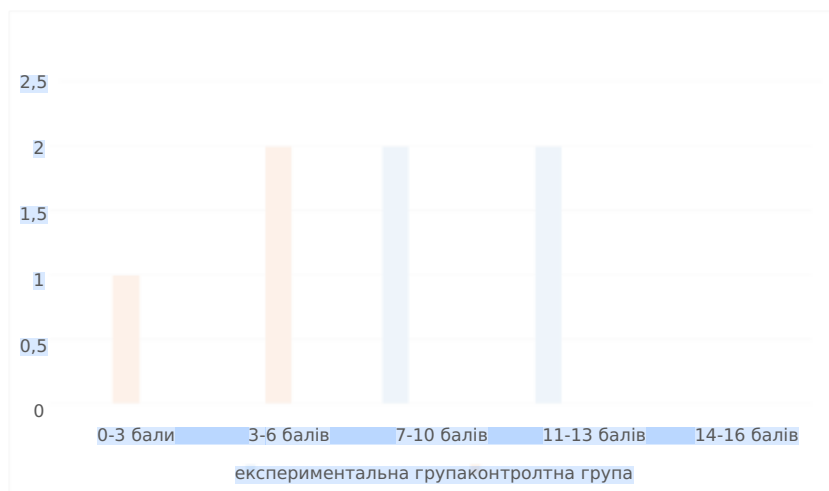

Рис. 3.8. Результати обстеження за методикою

«Графічний диктант (за Д. Ельконіним)»

З запропованою книжкою діти працювали два рази на тиждень протягом 30-40 хв, заняття з книжкою – розмальовкою чергувались вправами на розвиток дрібної моторики.

Отже, порівняльний кількісно – якісний аналіз результатів проведення другого формувального обстеження показав покращення результатів стану графо-моторної навички на 75%, що підтверджує ефективність запропованої нами корекційної роботи, корекція графо-моторної навички за допомогою книжки – розмальовки у молодших школярів з порушенням письма.

ВИСНОВКИ ДО III РОЗДІЛУ

Сьогодні у зв'язку зі збільшенням кількості дітей з порушеннями писемного мовлення актуальним є корекція порушень писемної моторики молодших школярів.

Для вирішення цієї задачі пропонуємо використати розроблену нами книжку-розмальовку, в основу якої покладено елементи методики авторів С. Костеріної, Т. Макарової та С. Шевченка.

Зазначену вище експериментальну методику корекції писемно-моторних навичок дітей молодшого шкільного віку за допомогою книжок-розмальовок було впроваджено в системі логопедичних занять протягом навчального року з проведенням занять 2 рази на тиждень по 30-40 годин. хвилина.

Після завершення експериментального навчання ми провели ще одне обстеження писемної моторики учнів молодших класів, яке підтвердило ефективність запропонованої нами методики. Корекційна робота сприяє підвищенню кваліфікації та виявляє позитивну динаміку.

Кількісний аналіз результатів другого експерименту з визначення статусних показників сформованості графомоторних навичок показує, що зроблене нами є справедливим, оскільки ті діти, які були обстежені вперше, тепер мають успішність нижче середнього та мають середні навички. діти із середнім - вище середнього.

Якісний аналіз також підтвердив покращення результатів. Діти добре впоралися із завданням, орієнтувалися в просторі, мало зверталися за допомогою до дорослих, виконували завдання з інтересом і швидкістю, спостерігалась плавність і координація кистей і пальців. Тому запропонована нами методика корекції порушень моторики письма за допомогою книжок-розмальовок і доповнена систематичними пропозиціями показує хороші результати і позитивний ефект.

Кінетика позитивно впливає на розвиток моторики письма молодших школярів і може використовуватися логопедами, вчителями молодших класів, учнями та батьками для лікування молодших школярів з порушеннями моторики письма.

ВИСНОВКИ

В ході навчання в магістратурі ми досягли поставлених цілей та розв'язали завдання, визначені на початку наукової роботи.

У першому розділі аналізується наукова література, присвячена характеристиці процесу оволодіння навичками письма, теоретичним засадам логопедичної роботи з усунення дефектів писемного мовлення та напрямкам сучасного письма.

Щоб дослідити стан формування моторики письма, ми використали діагностичний підхід, який поєднував орієнтовну хірургію та психологічне обстеження. Проводимо ретельний аналіз письмових робіт студентів. Після аналізу цих творів були виявлені наявні порушення моторики письма. Виявлені у дітей шкільного віку проблеми потребують систематичної корекційно-розвивальної роботи.

Для подолання подібних порушень у молодших школярів ми пропонуємо експериментальний метод за допомогою книжок-розмальовок і чітко визначених систематичних рекомендацій на основі елементів методики: Корекційно-розвиваюча програма розвитку рухових якостей і навичок дитини дошкільного віку, графомоторики та навичок. вчителі молодших та старших класів - психолог Костеріна С.;проект логопедичної роботи «Розвиток графомоторики молодших школярів», представлений вчителем-логопедом Макаровою Т.;для розвитку графомоторики, організація Надає структуровані поради щодо корекційно-розвивальної роботи в. виховання та підготовки дітей до вступу в Шевченківські школи. Результати обстеження показали, що стан сформованості моторики письма підвищився на 75%.

Тому можна сказати, що запропонована нами методика ефективна і дозволяє відстежувати позитивну динаміку. Дана технологія може бути успішно використана в корекційно-логопедичній практиці молодших школярів з порушенням графомоторики. Позитивно впливає на розвиток моторики письма і може використовуватися логопедами, вчителями молодших класів, студентами, батьками для лікування молодших школярів з порушеннями моторики письма.

Схожість

Джерела з Інтернету

61

1	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/12450/1/%d0%91%d1%83%d1%87%d1%83%d0%ba_%d0%a1_%d0%92.pdf	20.9%
2	https://ped.bobrodobro.ru/59901	23 джерела 0.23%
3	http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/538/1/%d0%a1%d0%be%d0%ba%d0%b8%d1%80%d0%ba%d0%be%20%d0...	0.23%
4	https://vseosvita.ua/library/korekciyno-rozvivalne-zanatta-z-ditmi-doskilnogo-viku-na-temu-vcimosa-samoregulacii-140941.html	0.13%
5	https://naurok.com.ua/proekt-vikoristannya-lego-v-zdo-256001.html	2 джерела 0.09%
6	http://sipl.com.ua/wp-content/uploads/2019/01/%D0%9E%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D0%97%D1%...	30 джерел 0.08%
7	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11888/2/%d0%a0%d1%83%d1%81%d1%94%d0%b2%d0%b0%20%d0...	0.08%
8	http://alternmed.com.ua/kursy-v-khmelnyskomu/kosmetolohiia	0.08%
9	https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/5756/1/%d0%a4%d0%b5%d0%bb%d0%be%d0%bd%d1%8e%d0%ba_%d0%9...	0.08%

Джерела з Бібліотеки

6

10	Студентська робота	ID файлу: 1015745219	Навчальний заклад: Open International University of Hun	5 Джерело	0.08%
11	Студентська робота	ID файлу: 1015776481	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.08%

Цитати

Цитати

6

- 1 2.6. Приклад виконання елементів оцінений в 4 бали 5 балів: нерозбірливе відтворення написаного, немає схожості з написаним (Див. рис. 2.7.).
- 2 3.7. Результати обстеження за методикою Керна-Ірасека у модифікації лабораторії психодіагностики 2,5 2 1,5 1 0,5 0 0-3 бали 3-6 балів 7-10 балів 11-13 балів 14-16 балів експериментальна група контрольна група Третя серія завдань не викликала великих труднощів у дітей (Див. рис. 3.8.).
- 3 «нижчих процесах мовленнєвого розвитку, що передують писемному мовленню»
- 4 «1» і вище, ще не сформована здатність орієнтуватися в просторі і є певні проблеми з рівнем розвитку невимушеної уваги. Опис методики: якщо дитина ще не малювала певні елементи, попросіть її відтворити їх за зразком, щоб перевірити її вміння малювати ці елементи. Дефіцит цих елементів може бути пов'язаний не з порушенням розвитку довільної уваги, а скоріше з нездатністю дитини привертати увагу. Рис. 2.1. Будиночок намальований на папері для обстеження за методикою Н. Гуткіної Методика Керна-Ірасека у модифікації лабораторії психодіагностики [17, 18]. Для його проведення готується набір із 10 карток (Див. додаток Б). Рис. 2.2. Розрізні картки для проведення обстеження за методикою Керна - Ірасека у модифікації лабораторії діагностики На кожній картці написаний набір безглузких складів. Десять карток готується для того, щоб запобігти спробам батьків попередньо навчити дитину. Один набір складів із наведених десяти пред'являється дитині на спеціальній картонці. Інструкція: «Подивись, тут щось написано (Див. рис. 2.2). Виявляється, у нас в гостях був зайчик (інопланетянин) і залишив тобі записку. Ти що писати не вмієш, але спробуй це перемалювати. Гарненько придивись, як тут написано, і напиши так само ось на цьому листочку. Намагайся намалювати точнісінько так, як тут. І якомога швидше»
- 5 «Раджу малювати різні візерунки за моїми вказівками. Слухай мене уважно! Я вкажу кількість клітинок і напрямок, у якому треба малювати лінії. Почни звідки. Ви закінчили попередній рядок Наступний рядок. Не відривайте олівець від паперу»
- 6 «продовжити інкубацію за зразком»